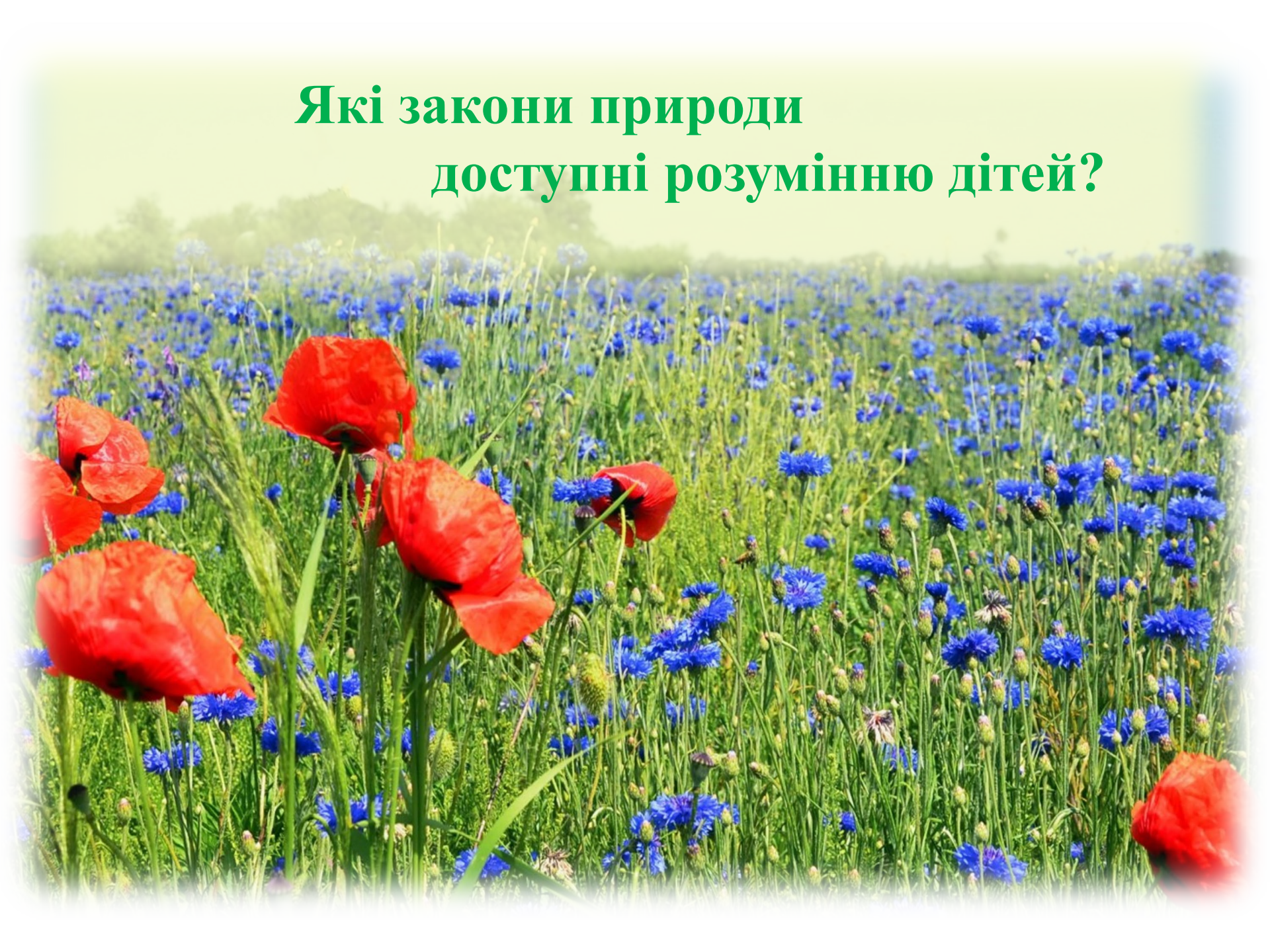
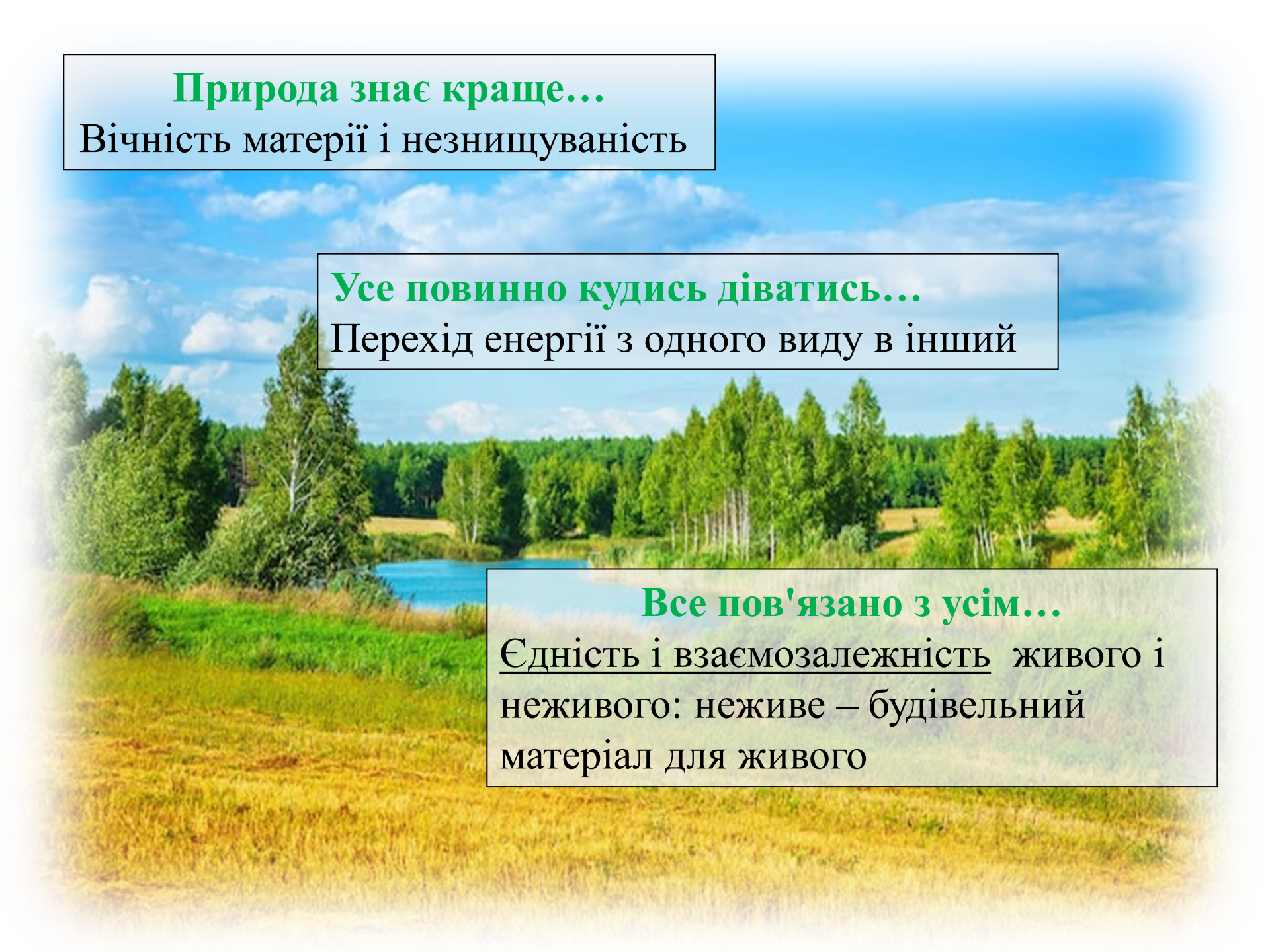
Які закони природи доступні розумінню дітей?

Природа знає краще…

Вічність матерії і незнищуваність

Усе повинно кудись діватись…

Перехід енергії з одного виду в інший

Все пов'язано з усім…

Єдність і взаємозалежність живого і неживого: неживе – будівельний матеріал для живого

За все потрібно платити…Рух і зміна в природі

Існує постійна зміна і рух

Безмежна різноманітність життя…

Багатогранність форм і проявів життя

Безмежність Всесвіту

на серед трав Жеребківського заказника. Тернопільська область

«Природні цінності –
не невичерпні і не безмежні …»

(т.5 ст 548)

«… є в понятті «природа» і щось значніше:
вона єдине ціле. У ньому цілому – своя гармонія і постійність, взаємозв’язки і взаємозалежність; вона – джерело нашого буття і сама суть нашого буття, вона єдина і нерозривна з нами, людиною. Кожен з нас - «природа, що стала людиною…»

В.О.Сухомлинський (ст. 554 т.5)

Алгоритм дій
за В.О.Сухомлинським

«… ми йдемо з дітьми в поле, на луки, на берег ставка і річки, у тінисту діброву або в балку, у плодовий сад – краса є скрізь її треба лише відкрити перед дитиною» (т. 4 ст. 370)

«…ідемо в різні пори року»

«…показуємо, як народжується

і розквітає краса…»

«…діти бачать гру барв і слухають музику природи…»

«…кілька разів водимо дітей в одне й те саме місце…» (т. 4 ст. 370)

«… кожна подорож у світі краси приносить дивні відкриття (ось і діти побачили, що найбагатша гама відтінків, осіннього листя на кленах і дубах, які ростуть на просторі, бо сонечко освітлює їх з усіх боків…)»

Сприймання краси творів живопису збуджує у дітей прагнення передавати у фарбах, лініях, поєднаннях відтінків свої думки і почуття

Метою ознайомлення з природою є – навчити дітей:

Шукати й відкривати, бачити і встановлювати причинно-наслідкові зв’язки

Бачити в звичайному – незвичайне

Дивитися, слухати, думати

Які методи і прийоми використовують наші вихователі в роботі з дітьми під час ознайомлення дітей з природою ?

<u>Спостереження і бесіди</u>

«…Спостереження – найголовніше джерело енергії розуму…»
(т.2 ст. 472)

“Красу діти не можуть пізнати без яскравого емоційного слова вчителя”
(т. 4 ст. 370)

«Споглядання і слухання, переживання побаченого і почутого – це перше віконце в світ краси… природи…» (т. 4 ст 370)

«… Розглядати кожну квітку і кожну пелюстку, крильце метелика і пушинку, що впала з тополі – це теж бачення природи, дуже важливе і необхідне для того, щоб думати про неї, правильно розуміти її і правильно ставитись до неї …» (т. 5 ст.. 554)

Екскурсії, походи

«… Під час екскурсій, взагалі, під час кожної зустрічі дітей з природою ми намагаємося показати їм світ таким, щоб вони задумались над тією істиною, що природа це наш дім, і якщо ми будемо безтурботними марнотратцями ми зруйнуємо його; природа частинка нас самих, а байдужість до природи – це байдужість до власної долі.»
(т. 5 ст 555)

Праця в природі

«… Справжня цінність праці, що являє собою активне спілкування з природою, в тому, що працьовитий, стає розумним, а ледар залишається дурним.» (т. 55 ст. 561)

Читання художніх творів

«...Ми читаємо й перечитуємо по 3-4 рази такі художні твори, в яких описуються картини природи… Слово допомагає глибше відчути найтонші відтінки краси природи…
Для кожного року навчання в нас відібрано твори, які ми читаємо на лоні природи…» (т.4, ст 373)

«… Ми добиваємося того, щоб з малих років дитина переживала красу слова в художньому творі, щоб її хвилювали і опис природи, і зображення духовного світу героїв…» (т.4 ст 378)

«У молодших класах на читання улюбленого твору відводяться особливі уроки і на цих уроках кожний читає те, що йому найбільше подобається, що його хвилює – вірші, уривки з оповідань… учитель читає свій улюблений твір. Проводять ранки улюблених творів.

Потім ранок одному твору.

У середніх і старших класах читають уривки з творів класичної і сучасної літератури…»

(т. 4 ст 379)

Ознайомлення з творами живопису

«…Сприймання краси творів живопису збуджує передати у фарбах, лініях, поєднаннях відтінків свої думки і почуття… Але спочатку передує спостереження, споглядання берізок в гайку, їх білі стовбури, гру сонячних променів – світла і тіней, - струнки дерева, голубе небо поруч озеро, в якому віддзеркалюються наші берізки.

В групі вихователь пригадує спостереження в березовому гаю і пропонує розглянути картину Левітана «Березовий гай». Щойно пережиті почуття відновлюються і виникає бажання відтворити все побачене на папері. Творчість починається там де зображуючи ліс, гори, степ, річку, дитина виражає свої почуття.

А ще музика – це мова почуттів. Ми вчимо слухати музику природи і разом з тим розуміти музичну мелодію. Перед кожним музичним твором передує музика.

Музика починається там, де закінчується слово, мова. Те, що неможливо сказати словом можна сказати, музичною мелодією, бо музика передає настрій.»
(т. 4 ст. 38)

«…У дітей є альбоми для малювання, і багато дітей не тільки малюють у них окремі предмети або їх поєднання, а й відображають у малюнках свої почуття. Час від часу в школі влаштовують виставки дитячого малюнка…
Ми надаємо великого значення розгляду творів живопису. В початкових класах робимо це на уроках читання, а в середніх і старших – на уроках літератури. Оду і ту ж саму репродукцію розглядаємо кілька разів – і в молодших, і в середньому, і в старшому віці.
Перший розгляд на закінчення бесіди в ході якої у дітей створюється певне ставлення до одного і того ж явища й природи…» (т.4, ст 381)

Слухання музики

«…Сфера дії музики починається там, де закінчується мова; те, що неможливо сказати людині словом, можна сказати музичною мелодією, бо музика передає безпосередньо настрої, переживання…
…ми вчимо дітей слухати музику природи. Наприклад, тихого літнього вечора діти збираються в саду чи на березі ставка…»
(т. 4, ст. 383)

«…Діти вдивляються в навколишній світ, вслухаються в звуки. Виявляється, що найтихіший літній вечір наповнений безліччю звуків. Безпосередньо після слухання музики природи дітям пропонується прослухати записану на пластинці відповідну народну пісню або твір композитора. У дітей виникає бажання ще й ще слухати музичні мелодії, які передають красу літнього вечора. Під час повторного слухання музичного твору розвивається емоційна пам’ять, поглиблюються чутливість і сприйняття до краси мелодії…

…Ми починаємо з елементарного пояснення музичних асоціацій і аналогій, показуємо, як композитори запозичують їх з навколишнього світу звуків. Поступово переходимо до аналізу ідеї музичного твору.» (т. 4, ст. 383)